

Медицински факултет Универзитет у Нишу	Студијски програм: ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ – СТОМАТОЛОГИЈА <i>Акредитација 2018</i>	
Назив предмета: Патологија и орална патологија		
Руководилац предмета: Проф. др Маја Јовичић Милентијевић		
Статус предмета:	Обавезни	
Семестар : III, IV	Година студија: II	
Број ЕСПБ: 9	Шифра предмета: С - II - 16	
Циљ предмета:		
Циљ предмета је да студенти стоматологије стекну знања о морфолошким променама, односно о структурним оштећењима ћелија, ткива и органа, као и способност да их повежу са узроцима и механизмима њиховог развоја и њиховим последицама, што је битан предуслов за разумевање суштине патолошких процеса а самим тим и хуманих болести.		
Исход предмета: (знања, вештине, ставови)		
После положеног испита из опште и специјалне патологије, као споне и саставног дела базичних и клиничких предмета, студенти ће схватити суштину патолошких процеса који стоје у основи хуманих болести, пре свега болести органа усне дупље, и бити способни да успешно прате и савладају све клиничке предмете студија стоматологије.		
Број часова активне наставе: 120		
Предавања: 60	Практична настава: 60	
Садржај предмета		
Активна настава:		
1. Предавања	Број часова:	
Општа патологија Специјална (системска) патологија		
1.	Увод у патологију, адаптације ћелија, оштећење и смрт ћелије Увод у патологију: Дефиниција и предмет изучавања патологије. Подела патологије. Методе у патологији. Задачи и значај патологије. Адаптације ћелија: атрофија, хипертрофија, хиперплазија, метаплазија. Оштећење и смрт ћелије: Узроци и механизми оштећења ћелије. Реверзибилно и иреверзибилно оштећење ћелије. Морфологија реверзибилних ћелијских оштећења и некрозе. Апо тоза. Старење ћелије.	3
2.	Интрацелуларне акумулације, патолошка калцификација, стварање каменаца Интрацелуларне акумулације: липиди, протеини, гликоген, пигменти (поремећаји пигментације). Хијалина промена. Патолошка калцификација: дистрофијска, метаста ска. Стварање каменаца: уринарни, билијарни, каменц у каналима пљувачних жлезда.	3
3.	Запаљење Дефиниција, опште карактеристике запаљења. Акутно запаљење: васкуларни поремећаји, целуларна збивања, хемијски медијатори запаљења. Исход акутног запаљења. Морфолошки типови запаљења. Хронично запаљење: дефиниција, узроци, механизми, морфологија. Грануломатозно запаљење: туберкулоза, сифилис и други примери. Системски ефекти запаљења.	4
4.	Репарација ткива Ћелијска пролиферација. Фактори раста. Екстрацелуларни матрикс и интеракција ћелија са матриксом. Регенера ија. Репарација везивним ткивом (фиброза, фиброплазија). Зарастање рана. Репарација орофацијалних ткива.	2
5.	Хемодинамски поремећаји, тромбоза, шок Едем. Хиперемија и конгестија. Хеморагије. Хемостаза и тромбоза. Дисеминована интраваскуларна коагулација (ДИК). Емболија: плућни и системски тромбоемболизам, масна емболија, ваздушна емболија, емболија амионском течношћу. Инфаркт. Шок.	4
6.	Поремећаји имунолошког система, одбацивање трансплантата, амилоидоза Карактеристике имунолошког система (ћелијске компоненте и функција). Структура и функција главног хистокомпатибилног комплекса антигена. Механизми имунолошког посредованог оштећења ткива: хиперсензитивне реакције тип I, II, III и IV. Аутоимуне болести: Системски лупус еритематодес. Сјогренов синдром. С темска склероза. Инфламаторне миопатије. Мешовита болест везивног ткива. Синдроми имунолошког дефицита: примарне имунодефицијенције, синдром стечене имунодефицијентности (АИДС).	4

	Одбацивање трансплантата. Амилоид за.	
7.	Тумори (неоплазме) Дефиниција и класификација. Карактеристике бенигнух и малигнух тумора. Биологија туморског раста. Епидемиологија. Молекуларна база тумора и вишестепене карциногенезе. Карциногени агенси. Премалигне лезије и рани карцино и. Одбран домаћина од тумора - туморски имунитет. Туморски антигени и туморски маркери. Градирање и одређивање стадијума тумора. Клиничке карактеристике тумора. Лабораторијска дијагностика тумора.	4
8.	Болести изазване факторима околине, инфективне болести Болести изазване факторима околине: Загађење животне средине. Оштећења физичким агенсима (радијациона и друга физичка оштећења). Оштећења хемијским агенсима. Нутритивне болести. Инфективне болести: Врсте инфективних агенаса, механизми настанка оштећењ изазваних ин ективним агенсима (вируси, бактерије) и запаљењски одговор на инфекцију. Вирусне и бактеријске инфекције. Гљивичне и паразитарне болести.	2
9.	Генетски поремећаји Молекуларна база генетских поремећаја. Моногенске болести (аутозомно домин нтне, аутозомно рецесивне, болести везане за Х хромозом). Болести мултифакторијалног наслеђа. Кариотип. Цитогенетски поремећаји (нумеричке и структурне хромозомске аберације). Дијагностика генетских болести.	1
10.	Кардиоваскуларни систем Крвни судови Ћелије зида крвних судова и њихов одговор на оштећење. Артериосклероза. Атеросклероза. Хипертензија и хипертензивна васкуларна болест. Анеуризме. Васкулитиси. Болести вена и лимфних судова. Тумори. Срце Срчана инсуфицијенција. Ишемијска болест срца: ангина пекторис, инфаркт миока да, хронична ишемијска бол ст срца, изненадна срчана смрт. Хипертензивна срчана болест (системска и плућна). Валвуларне болести срца. Кардиомиопатије. Миокардитис. Патологија перикарда. Тумори срца. Конгениталне срчане болести.	
11.	Респираторни систем Ларинкс: Инфламације. Реактивни нодули (полипи гласних жица). Тумори. Плућа Конгениталне аномалије. Ателектаза. Болести васкуларног порекла. Опструктивне болести плућа. Плућне инфекције. Дифузне интерстицијалне болести плућа. Тумор плућа. Патологија плеуре.	3
12.	Хематопоетски и лимфоидни систем Ћелије црвене лозе и поремећаји коагулације: Анемије. Полицитемија. Хеморагијске дијатезе. Ћелије беле лозе и лимфни чворови: Леукопенија. Реактивне и инфламаторне промене. Лимфоми: Нон-Ходгин лимфоми, Ходжкинов лимфом. Леукемије и мијелопролиферативне болести. Патологија слезине и тимуса.	2
13.	Глава и врат Усна дупља Конгениталне аномалије. Инфламације. Улцерозне лезије. Реактивне лезије. Оралне манифестације системских болести. Преканцерозне лезије и тумори меких ткива усне дупље. Аномалије развоја зуба. Зубни плак и каменац. Зубни каријес. Болести зубне пулпе и периапикалних ткива. Болести парадонта. Цисте вилица: развојне одонтогене и неодонтогене, инфламаторне. Одонтогени тумори вилица. Пљувачне жлезде: Инфламације. Опструктивне лезије. Цисте. Тумори. Нос и параназални синуси: Инфламације. Некротизујуће лезије носа и горњих дисајних путева. Тумори. Фаринкс: Инфламације. Тумори. Врат: Бранхијалне цисте. Цисте тиреоглосеалног тракта. Ув : Инфламације. Тумори. Око: Инфламације. Трауме. Тумори.	8
14.	Гастроинтестинални тракт Једњак: Конгениталне аномалије. Лезије удружене са моторном дисфункцијом. Езофагитис. Варикси. Тумори. Желудац: Конгениталне аномалије. Гастритис. Пептички улкус и акутне гастричне улцерације. Тумори. Танко и дебело цре о: Конгениталне аномалије. Ентероколитис. Малапсорпциони синдроми. Црохнова болест. Улцерозни колитис. Васкуларни поремећаји. Интестинална опструкција.	2

	Тумори. Апендикс: Акутни апендицитис. Тумори. Пато огија перитонеума.	
15.	Јетра и билијарни тракт, егзокрини панкреас. Јетра Оштећења јетре. Хепатична инсуфицијенција. Жутица и холестаза. Вирусни хепатитис. Аутоимуни хепатитис. Апсцеси јетре. Алкохолна болест јетре. Поремећаји циркулације у јетри. Цироза јетре. Тумори. Билијарни тракт: Холециститис. Холелитијаза. Тумори. Егзокрини панкреас: Панкреатитис (акутни и хронични). Тумори.	2
16.	Бубрези Кон ениталне аномалије. Цистичне болести бубрега. Болести гломерула: примарни гломерулонефритиси, гломеруларне ле ије код системских болести. Б лести тубула и интерстицијума. Болести крвних судова. Уролитијаза. Тумори.	2
17.	Доњи уринарни тракт и мушки генитални систем Уринарни тракт Уретери: Опструктивне лезије. Инфламације. Мокраћна бешика: Инфламације. Уретра: Инфламације. Тумори уринарног тракта. Мушки генитални систем Тестис и епидидимис: Конгениталне аномалије. Инфламације. Васкуларни поремећаји. Тумори. Простата: Инфламације. Бенигна нодуларна хиперплазија. Тумори.	1
18.	Женски генитални систем и дојка Женски генитални систем Цервикс: Инфламације. Тумори. Утерус: Инфламације. Ендометриоза и аденомиоза. Хиперплазија ендометријума. Тумори. Оваријуми и тубе утерине: Инфламације. Цисте. Тумори. Ектопична трудноћа. Гестациона трофобластна болест. Дојка: Инфламације. Филороцистичне промене. Тумори.	2
19.	Ендокрини систем Хипофиза: Хиперпитуитаризам и аденоми. Хипопитуитаризам. Синдром задњег режња хипофизе. Штитна жлезда: Хипертиреозидизам. Хипотиреоидизам. Тиреоидитис. Гравесова болест. Струме. Тумори. Паратиреоидне жлезде: Хиперпаратиреоидизам. Хипопаратиреоидизам. Надбубрежне жлезде: Адренкортикална хиперфункција (хиперадренализам). Адренкортикална инсуфицијенција. Тумори коре и медуле надбубрега. Ендокрини панкреас: Диабетес меллитус. Тумори панкреасних инсула. Мултипла ендокрина неоплазија (МЕН).	2
20.	Кожа Кожа као протективни орган. Поремећаји пигментације, невуси и малигни меланом. Бенигни епителни тумори. Премалигни и малигни тумори епидерма. Тумори дерма. Инфламаторне дерматозе. Булозне болести. Инфекције.	1
21.	Кости, зглобови и тумори меких ткива Кости: Развојне аномалије. Остеопороза. Пагетова болест. Метаболичке болести удружене са поремећајем минералне хомеостазе. Фрактуре. Остеонекроза. Остеомијелитис. Тумори и туморолике лезије. Зглобови: Реуматоидни артритис и друге инфламаторне болести. Инфективни артритис. Дегенеративне и метаболичке болести. Тумори и туморолике лезије. Тумори меких ткива и туморолике лезије.	2
22.	Периферни нерви и скелетни мишићи Опште реакције моторне јединице. Траума и болести периф рних нерава. Болести скелетних мишића.	1
23.	Централни нервни систем Повишен интракранијални притисак, едем мозга и хидроцефалус. Конгениталне малформације. Траума. Цереброваскуларне болести. Инфекције. Демиелинизирајуће болести. Дегенеративне болести. Тумори.	2
	Укупно часова:	60
2. Вежбе		Број часова
1.	Општа патологија Визуелни аспект патологије кроз самосталну анализу и демонстрацију микроскопских и макроскопских карактеристика базичних патолошких процеса пружа увид студентима у њихов клинички значај. Специјална (системска) патологија	2

	Анализа и дем нстрација микро - и макроморфологије са упознавањем узрока и механизма патолошких процеса и болести различитих система органа као и указивање на клиничко-патолошку корелацију пружа могућност самосталног постављања дијагнозе.	
2.	Адаптације ћелија: атрофија, хипертрофија, хиперплазија, метаплазија. Реверзибилна оштећења ћелије: вакуоларна и хидропична дегенерација, стеатоза.	2
3.	Некроза: коагулациона, казеозна, коликвациона, стеатонекроза, гангрена. Хиј лина промена (узроци, механиз и карактеристике ин рацелуларних хијалиних депозита и екстрацелуларне хијалинизације).	4
4.	Антракоза. Патологија пигмената ендеогеног порекла (меланин, хемосидерин, билирубин). Патолошка калцификација. Калкулуси (услови и м ханизми формирања, састав, мо фологија, значај).	
5.	Терминологија и класификација запаљења. Фибринозно запаљење. Гнојно запаљење. Апсцес. Флегмона. Улцерозно запаљење. Туберкулоза. Процеси репарације ткива.	4
6.	Конгестија органа. Хеморагија у мозгу и дру им органима. Тромбоза и тромб емболизам. Типови тро ба: кардијални, артеријски, венски, капиларни (морфологија и значај).	4
7.	Опште карактеристике бенигнух и малигнух тумора различитог хистогенетског порекла. Микроскопске и макроскопске карактеристике бе игних и малигнух тумора усне дупље и других система органа (хистопатолошка дијагноза и клинички значај).	4
8.	Карактеристике лезија које су условљене депоновањем имуних комплекса и другим имунолошки посредованим механизмима. Амилоидоза (дефиниција, амилои огенеза, морфологија, значај) Нормални кариотип. Примери хромозомских аберација, моногенских и мултифакторијалних болести и конгениталних аномалија.	2
9.	Патолошки процеси кардиоваскуларног система.	4
10.	Патолошки проце и респираторног система.	3
11.	Патолошки процеси хематопоетског и лимфоидног система.	
12.	Патолошки процеси усне дупље и пљувачних жлезда.	4
13.	Семинар из патологије усне дупље и пљувачних жлезда	4
14.	Патолошки процеси гастроинтестиналног тракта.	
15.	Патолошки процеси хепатобилијарног систе а и егзокриног панкреаса.	3
16.	Патолошки процеси уринарног система.	2
17.	Патолошки процеси гениталног система и дојке.	2
18.	Патолошки процеси ендокриног система.	2
19.	Патолошки процеси коже и скелетног система. Тумори меких ткива.	2
20.	Патолошки процеси централног нервног система.	3
	Укупно часова:	60

Препоручена литература:

1. Катић В, Кутлешић Ч, Стојановић Д. Општа патологија, Просвета Ниш, прво издање, 1997.
2. Будаков П. Патологија. Медицински факултет-Нови Сад Футура, II прештампано издање 1994.
3. Михаиловић Д. Практикум патохистолошких вежби. Медицински факултет - Ниш, СБМ Ниш 1993.
4. Јанковић Величковић Љ, Живковић В, Ђорђевић Б, Милентијевић М. Макроскопски прикази патолошких процеса. Медицински факултет у Нишу, Свен Ниш 2005.
5. Кутлешић Ч. Сарадници. Патологија, Ниш 2010.

Методe извођења наставе:

- Теоријска настава: предавања, аудио-визуелне презентације, прикази интересантних случајева тумора и других болести
- Практична настава: вежбе из микропатологије и макропатологије
- Семинари: у IV семестру из специјалне патологије 1 семинар (патологија усне дупље и пљувачних жлезда)
- Консултације: током читаве школске године
- Предиспитне вежбе: редовно се организују уз истовремене консултације

Предмети које је студент обавезан да положи као услов за излазак на завршни испит:

- Хистологија и ембриологија
- Физиологија

Оцена знања: (максимални број поена 100)
Предиспитне обавезе
▪ Активност у току наставе: до 10 поена▪ Тестови: до 10 поена▪ Практични испит: до 30 поена Активност и процена знања на вежбама и семинару при чему студенти стичу одређени кредит. Завршни испит: тест, практични испит из микропатологије, практични испит из макропатологије, усмени испит. Студенти могу да положе испит путем два колоквијума (прецирано Правилником о полагању испита).
Завршни испит
▪ Усмени испит: до 50 поена Критеријум оцењивања за коначну оцену на испиту   Успех студента изражава се оценама и то: – Оцена 10 (изузетан) за остварених 91-100 поена– Оцена 9 (одличан) за остварених 81-90 поена– Оцена 8 (врло добар) за остварених 71-80 поена– Оцена 7 (добар) за остварених 61-70 поена– Оцена 6 (довољан) за остварених 51-60 поена– Оцена 5 (није положио) за остварених 0-50 поена